

РАЙНЕР МАРИЯ РИЛКЕ

ПЕТА ЕЛЕГИЯ

Превод от немски: Драгомир Петров, Емилия Стайчева, 1979

chitanka.info

ПЕТА ЕЛЕГИЯ^[0]

*Ще ли ми кажеш кои са тия друмници,
по-невеществени сякаш от нас самите, които
воля една ненаситна отрано изстискава
безмилостно?*

*Зарад кого и какво с туй преследва? Тя ги изстискава,
сгъва, усуква, с замах ги изхвърля и пак ги улавя:
сякаш по гладко намазан въздух се връщат и падат
те върху тоя раздърпан килим, изтънял под техните
скокове вечни, килима загубен в простора световен,
лепенка лепната
сякаш небето на туй предградие
рана дълбае в земята.*

*И щом се завърнат,
в миг са изправени пак и отново показват
главната красноизписана буква на свойто
присъствие...*

*Ето, поредната хватка сега ще прегъне
тези най-силни мъже (на шега), тъй както
Август Силни на маса паници калаени.*

*Ах, все край туй средоточие
розата на очите ни^[1]
ще разцъфти и окапе. Около тоя
чук на тепавица — плодникът, вечно пронизван от
своя
собствен пращец, се превръща в лъжовния
плод на това нежелание, пак оплодено,*

никога неосъзнато — блестящ под най-тънка
повърхност

от нежелание, скрито с лъжлива усмивка^[2].

Ето го: сбръчкан и вехт, пехливанът
стар, който може все още барабан да бие,
в своята кожа огромна стопил се,
двама мъже сякаш някога в нея били са, единият
вече погребан, а той, надживял го
глух и понякога малко объркан
там, в овдовялата кожа.

младият, сякаш заченат от врат и калугерка:
едър, набит и изпълнен със сила и глупост.

О, вас, които
някога вместо подарък получи едно страдание,
още невръстно, по време на дългото изцеление...

Ти, който с полет отвесен,
само на зрелия плод известен, незрял
падаш по сто пъти на ден от дървото на туй
общо градено движение (по-бързотечно от бързей,
всички сезони за няколко мига преминало) —
гроба си собствен връхлиташ. Понявга
в полупочивките сякаш възниква у тебе за миг
израз на обич, посегнал към майка ти, тъй пестеливо
ласкава, ала по твоето тяло разлял се, изчезва
в повърхността му, която го пие, изчезва несмелият
израз неочертан... И отново
плясва с ръце за скок онзи мъж, и преди
болката да ти е станала по-ясна в тая
близост на вечно търчащото твое сърце, изпреварва

я

огнят по ходилата ти, нея и нейното
прапотекло, с две-три бързи телесни сълзи,
с мъка от погледа твой изцедени. И въпреки

туй, слепешката, с усмивка.

Ангеле! Ти го вземи тоя ситен цветец, откъсни го
ваза за него извай, съхрани тая билка! Сложи я
сред неразкритите нам **още** радости; в прелестна
урна

чрез цветовете на надписа вит прослави я:

„Subrisio Saltat.“^[3]

А ти, чародейке,
ти, от насладите най-изкусителни
мълком прескочена. Може би
щастие твоите клепки изпитват
заради теб — или върху младите
твърди гърди е блажена метално блестящата
злачна коприна и повече нищо не иска.

Ти,
върху всички везни в колебливото им равновесие
вечно поставян поновому
плод на пазарското равнодушие
с вечно открити подмишници?

Где е туй място, **къде** — аз в сърцето си нося го, —
дето все още не можеха, там, гдето падаха
още един от друг, сякаш се съвкупляват
двойка несходни животни,
там, дете още тежи тежестта, там, където
техните всуе въртящи се пръчки
всуе се мъчат паниците да завъртят...

И ненадейно в това изтощително Никъде,
изневиделица,

мястото неизразимо, където
чистото Малко необяснимо се преобразява
в кухокънтящото Много.
Гдето задачата с много решения
в миг без остатък излиза.

О, вий парижки площади, площадът, безкрайното
зрелище,

дето *Madame Lamort*, модистката,
суче и свива на възел тревожните пътища земни,
неизброимите панделки, връзва с тях нови
фльонги, цветя и кокарди, дантели и басти,
уж плодове, оцветени лъжливо за зимните
евтини шапки на участта.

.....

Ангеле! Има навярно едно неизвестно нам място —
там над килим неизказан всички любещи,
тука лишени от можене, биха показали
висшия полет безстрашен на своите сърца,
кулите от възделения, своите стълби, отдавна
(там, дето никога под не е имало)
само опрени една срещу друга, потръпващи;
биха **могли** пред безкрайните зрители мъртви и
неми:

Ще ли подхвърлят тогава те своите последни,
скътвани все и спестявани вечно монети,
нам неизвестни, но вечно валидни монети на
щастие,

там, пред нозете на двойката,
вече усмихната истински
върху килима заситен?

1922

---

[0] Елегията е посветена на г-жа Херта Кьониг в знак на благодарност, задето в нейния дом в Мюнхен Рилке е видял през 1915 г. картината на Пикасо „Saltimbanques“ („Акробати“), която послужила за мотив на елегията. ↑

[1] *Розата на очите ни* — Вж. бел. към. „Чашата с розите“. ↑

[2] *С лъжлива усмивка* — По-нататък Рилке противопоставя тази уж усмивка на истинската усмивка. На едно място Рилке казва: „Усмивката не е нищо друго, освен потвърждение на духа, че е у нас.“

↑

[3] „*Subrisio Saltat.*“ — Съкращение на „*Subrisio Saltatorum*“ (лат.) — „Усмивката на акробата“ *Madame Lamort* (фр.) — Госпожа Смърт. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.